

279996

TRANSILVANIA.

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE

PENTRU

LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

ANULŪ ALŪ XXIV-LEA

1893.

EditorŪ: ComitetulŪ AsociaȚiunei.

RedactorŪ: Z. Boiu, primŪ-secretarŪ alŪ AsociaȚiunei.

SIBIIU,

TIPARIUL TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE.

1893.

Tabla de materii.

I. Disertațiuni, cuvântări festive și tractate literare. Pag.

Reprivire asupra anului 1892, de Z. Boiu	1
Risipirea Ierusalimului, scrisă din cartea lui Iosif Flaviu de Ioanū Baracū, de Dr. Emilianū Popescu	12 și 48
Resultatul esamenelor semestrale în scōla de fetițe cu internatū	37
Iubileulū profesorului Alecsandru Romanū, de I. Baptist Boiu	71
Ceva despre poetulū poporalū Ioanū Baracū și despre scrierile lui, cu unū postscriptum, de S. Milianū	25, 110
O sērbătōre de bucurie	122
∧ Cuvēntare bisericēscā la immormēntarea lui G. Barițiu, de Dr. Augustinū Bunea	137
Cuvēntulū ȃisū în numele Asociațiunei de Z. Boiu	149
Cuvēntarea dto a Dr. A. Mureșanu	152
Cuvēntarea dto a tinēruului I. Capșa	154
Punerea petrei fundamentale la noulū edificiu alū uni- versității din Iași	194
Iubileulū de 25 ani alū societății de lecturā „Andreiū Șaguna“	196 +
Iubileulū mitropolitului Silvestru alū Bucovinei, de Z. Boiu	226
Scōla civilā de fete a Asociațiunei, de Z. Boiu	233
Dați-ne caractere! de Z. Boiu	257
Societatea Petru Maiorū	261
E-mai bine a nu cunōsce viitorulū de cāt a-lū cunōsce, de Mariōra Urechia	263
În ajunulū adunārei generale din Nāsēudū, de Z. Boiu	291
O voce din Romānia despre scōla de fete a Asociațiunei	293
Cuvēntulū presidialu alū vice-președintelui Dr. Ilarionū Pușcariū la adunarea generalā din Nāsēudū	337
Dupā adunarea generalā dela Nāsēudū, de Z. Boiu	261
Fundațiunea Vasilie Cocārļa	373

II. Literatura poporală.

Din literatura poporală, de Titu Budu	41
Din literatura poporală, colect. de I. P. Reteganulū	198 și 235

III. *Pedagogiã și Didacticiã.*

	Pag.
Scótele nóstre poporale, de I. Popù Reteganulù	3
Limba maternã în scótele nóstre de fete, de Z. Boiu.	33
× Gimnasiù pentru fete, de B.	65
Starea instruciúnei publice în regatulù României, de George Bariúù	170

IV. *Schiúe biografice și necrológe.*

† George Bariúù, de Comitetulù Asociaúiei	129
Georgiù Bariúù	150
Telegrame și adrese de condolenú la mórtea lui G. Bariúù	155
Parastasulù Academiei române pentru George Bariúù	180
† Dr. Ioanù Criúianù, de Red. „Transilvaniei“	337

V. *Dela Academia româna.*

Notiúe diferite	22, 60, 81, 125, 196, 241, 26
Sesiunea anualã a „Academiei Române“ de Z. Boiu	97, 161
Concursù pentru premii	183

VI. *Poesii.*

Cei doi amici, de Eugenù Silvanù	272
În onórea Nãseudenilorù	261 265

VII. *Din cronica lunarã.*

Notiúe diferite	22, 60, 82, 126, 183, 209, 241, 267, 295, 368
Cãrú scolare oprite	265

VIII. *Bibliografiã.*

Publicaúuni venite la redacúione 24, 62, 83, 127, 185,	212, 243, 275, 297, 369
Anunúù bibliograficù	29

IX. *Acte oficiale.*

Procesele verbale ale adunãrei generale și ale Comitetului Asociaúiei: 25, 62, 83, 133, 134, 187, 190, 213, 217, 245, 251,	275, 282, 297, 311, 314, 320, 370, 396
Regulamentulù afacerilorù interne ale comitetului Asociaúiei	323
Apelù pentru contribuirí la fondulù George Bariúù	160
Concursù literarù	224

	Pag.
Convocarea adunării generale la Năsăud	225
Programă pentru adunarea generală a XXXII a Asocia- țiunii la Năsăud	225
Avisă pentru amânarea adunării generale	243
Concursă pentru ună postă favet. la scóla civilă de fete	244, 245
Convocarea II. a adunării generale la Năsăud	289
Programă pentru adunarea generală a XXXII a Asocia- țiunii la Năsăud	290
Raportă generală ală comitetulă Asociațiunii despre activitatea sa în decursulă anului 1892	345
Rătiociniulă Asociațiunii pe 1892 și bugetulă pe 1894 .	378

X. Diverse.

Anunță relativă la expedițiunea fóiă „Transilvania“	32
Consemnarea contribuiriilor făcute în favorulă scólei civile de fete a „Asociațiunii transilvane“ 32, 64, 96, 128, 192, 256, 288	32, 64, 96, 128, 192, 256, 288
Informățiune dela cancelaria Asociațiunii	94
Rectificare	96 și 404
Programa esameneloră publice dela scóla civilă de fete a Asociațiunii transilvane cu finea anului scolastică 1892/93	191
Mulțemită publică	273
Fondulă George Bariță	273

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMANĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 1. SIBIIŪ, 15 IANUARIE 1893. Anulŭ XXIV.

REPRIVIRE ASUPRA ANULUI 1892.

Cunóscerea trecutului ne arétă calea venitoriului. Acéstă maximă nu numai individului, ci mai vertosŭ societății îi impune datorința, a ține prezentulŭ în contactŭ neîntreputŭ cu trecutulŭ, pentruca din combinarea améndurora sê pótă afla cheea venitoriului, ba pe câtŭ depinde de omŭ, sê pôte conlucra chiar la crearea venitoriului.

Urmândŭ acesteŭ datorințe, venimŭ și noi a face o scurtă reprivire asupra desvoltărei și activităței Asociațiunei nóstre în cursulŭ anului 1892. Istoria acesteŭ desvoltări și activităței este cuprinsă deja parte mare în raportulŭ anualŭ alŭ Comitetului, publicatŭ în Nr. 9 din 1892. alŭ acesteŭ foi; dar de o parte acelŭ raportŭ privesce anulŭ de gestiune, adecă timpulŭ dela adunarea generală din Hațegŭ 1891 până la adunarea generală din Sibiiŭ 1892, așa dar nu pôte privi și jumétatea a doua a acestui anŭ, ear de altă parte se ține strinsŭ între marginile oficiosităței; și așa credemŭ, că acéstă reprivire generală asupra anului întregŭ nu va fi superfluă.

Ímplinimŭ o datorință de pietate, revocându-ne în memoriă la acestŭ locŭ înainte de tóte chipurile membrilorŭ reposați în cursulŭ anului espiratŭ, și anume: metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea de Buteasa, protopresbiterŭ Ioanŭ Popescu, avocatŭ Dr. Absolonŭ Todea, proprietarŭ Lazarŭ Baldi, Canonicŭ metropolitanŭ Const. Pápfalvi, proprietarŭ Michailŭ Bohățelŭ, ș. a., carŭ aŭ binemeritatŭ de Asociațiune. Fiă-le memoria cu laudă!

Privindū la partea *materială*, Asociațiunea noastră p^ote
să registreze la încheierea anului 1892 unū progresū îmbucur^ă-
toriū. Pentru c^ă de o parte bugetulū Asociațiunei preste totū
și în specialū alū școl^{ei} civile de fete, ce o susține ea, nu
s'a trecutū cu nimicū; ear de altă parte starea aver^{ei} Aso-
cياțiunei a crescutū față cu anulū 1891 circa cu 6000 fl.,
și socotindu-se mobiliarulū școl^{ei}, trece ceva preste 200,000 fl.;
ear dela adunarea generală din Sibiu a mai crescutū cu su-
mele testate Asociațiunei de reposatulū proprietarū din Clujū
Lazar Baldi și alți binevoitori. Avemū plăcuta datorință, a
numi dintre aceia în specialū institutulū de creditū și economii
„Albina“ de aici, împreună cu directorulū seu P. Cosma, pre
notarulū publicū din Oravița Dlū Dr. A. Maniu, pre reposatulū
Dr. Ioanū Moga și pre societatea studenților români din Anvers.
Și precum împreună cu numărulū membrilorū sei aū crescutū
întratele Asociațiunei, așa în proporțiune ea a fostū adusă
în stare de a pot^e îm mulți și ajut^{orele} sale pentru tinerimea
studiosă și industriară, pentru literatura poporală, pentru spo-
rirea bibliotec^{ei} și cu unū cuv^{entū} pentru scopurile sale culturale.

Dar precum în cele materiale, așa constatămū prospere-
rea Asociațiunei și în cele *spirituale*.

Cu bucuriă însemnămū și aici ceea-ce amintesc raportulū
generalū provocatū, c^ă școlă superi^{oră} civilă de fete a do-
bânditū *dreptulū de publicitate*; și ca o urmare fir^{escă} a
acestui faptū vedemū deja îm mulțindu-se numărulū elevelorū, ba
înființarea în regulă a unui cursū complementarū bine cer-
cetată, care ca alū nou^{elea} cursū alū acestei școl^{ei} este puntea
de tranzițiune din viața scolară în cea familiară.

Unū progresū îmbucuratoriū a aretatū și *sporireu și*
activitatea despărțemintelorū, alū cărora numărū este statoritū
cu 33, și a și ajunsū apr^{ope} numărulū acesta, c^ăc^ă și cele
4—5 despărț^{eminte}, cari lipsescū încă, s^{untū} pe cale a se
înființa. Și dec^ă despărț^{emintele} vorū continua și în venitoriu
cu activitatea lorū din anulū espiratū, și vorū susține precum
s^{untū} chiamate, legătura fir^{escă} dintre comitetulū centralū și

poporū, fruptele binefăcătore ale nesuințelorū Asociațiunei nōstre se vorū cunōsce și se vorū aprețui din partea poporului nostru totū mai bine. Ear cumcă despărțemintele sântū petrunse de nobilă lorū chiāmare intru promovarea culturēi, dovedescū căldurōsele cuvinte ale capilorū lorū adresate adunārilorū generale, din carī cuvinte s'aū publicatū câteva și în fōia acēsta; dar și mai multū dovedescū lucrările lorū, carī umplu de bucuriā inima fie-cāruī Romānū însuflețitū pentru cultura poporului seu.

Ca o aparițiune îmbucurătore înregistrāmū și împregiu-rarea, că *biblioteca* Asociațiunei a crescutū în anulū espiratū în modū mulțemitorū, nōua catalogisare a cărțilorū este terminatā, biblioteca, ne mai încāpēndū în vechile localitāți, a fostū aședatā în localitāți corēspundātore, și că comitetulū a luatū mēsurile de lipsă pentru tipārirea noului catalogū, pentru procurarea sistematică de scrierile cele mai însemnate și pentru facerea unui regulamentū, ca biblioteca sē se pōtā pune câtū mai curēndū la dispozițiunea publicului iubitorū de sciință.

Considerāndū dar progresulū Asociațiunei atātū în cele materiale, câtū și în cele spirituale, ce ni l'a adusū anulū 1892, sūntemū în dreptū a ascepta, că și anulū 1893, în care amū intratū, va continua activitatea fructiferă a antecesorului seu. Cu speranța acēsta, salutāndū pre stimații nostri cetitori, rugāmū pre toți pentru binevoitoriulū concursū intru promovarea intereselorū stimabilei nōstre Asociațiuni, și în specialū ale acestui organū alū ei.

Z. Boiu.

ȘCÓLELE NÓSTRE POPORALE.

Asociațiunea nōstră transilvană s'a formatū pentru promovarea literaturēi și a culturēi poporului romānū în genere și a celui din Transilvania și părțile ungurene în speciā; căci sciutū este, că nu numai acestea sūntū locuite de Romāni, ci și alte provincii dependente de monarhiī marī, și chiar unū regatū naționalū independentū.

Organul Asociației noastre „Transilvania“ încă e pus în serviciul literaturii și culturii poporului român; deci sperăm, că în acestu prețios organu va avé intrare și articolul meu acesta, deși presimt, că nu e așa valoros ca alții, ești dela bărbați mai apti decât umilitu subscrisul.

Mi-amu propusu se scriu nițelū despre școlele noastre populare, se le descriu în genere așa cum ele se află, și se spun, ce și cum arū trebui se urmăm, ca ele se fie după chipul și asemănarea unei bune școle, de care, har cerului, înainte spun, avem deja multișore.

Deci fi bunū, stimate cetitoriule, și mediteză nițelū asupra următoarelor întrebări și asupra răspunsurilor relative, ce vorū urma:

1. Ce este școla în genere?
2. Ce este școla poporală?
3. Ce se recere dela școla poporală?
4. Împinesce-și ea menirea?

Dacă nu:

5. Din ce cauză?

6. Cum s'ar putea ameliora starea școlilor populare?

1. Școla în genere este unū institutū de educațiune, de creștere. În școlă tinerimea are să se deprindă în aceea, ce nu ar putea în casa părintescă ori în altū locū. Chiar de aceea, omenimea vedēndu-ī lipsa, a inființat'o, o susține, o dirige și corege cōtinuu după cum cerū trebuințele timpului și locului. Și sūntū mai multe soiuri de școle speciale, unde tinerimea se deprinde în vre-o specialitate, după care apoi are se trăescă; așa este școla teologică, unde se crescū fiitorii preoți; școla pedagogică sētū normală, pentru fiitorii învățători și învățătore; școla juridică pentru fiitorii judecători și advocați; școla tehnică — pentru fiitorii ingineri; școla filosofică — pentru fiitorii profesori; școla artelor frumose — pentru cei-ce vorū a se perfecționa în muzică, pictură, sculptură etc.; școla gimnasială și reale — unde se preparază tinerimea pentru de a putea pricepe prelegerile la școlele spe-

ciale; școala elementară — unde se pună elementele educației în sensul școlastic, ca se pótă cei-ce vorú voi intra în gimnasiile ori școlile reale, ori de nu arú avé prindere seau voiă — se între în lume cu cunoștințele cele mai absolut necesare, se nu fie lipsiți barem de cunoștințele cele mai elementare, cele mai nedispensabile unui cetățean.

2 și 3. Școala poporală este institutul de creștere al poporului, este localul, unde băieții și băiețele unui sat se adună în fiă-care și de cândú au trecut de 6 ani și până implinesc anulul al 12-lea, ear de două ori pe săptămână până implinesc anulul al 14-lea. Ací sub conducerea unui ori mai multor învățatori se deprind elevii și elevele, adecă fiitorii cetățeni: în artele de a cugeta, a vorbi, a scrie, a ceti, a calcula, a desemna, a cânta, a umbla și a se ruga lui Dđeu. Totú ací se sádesce în ei voia pentru muncă și cruțare, iubirea frumosului, bunului, folositorului, a dreptății și temerei de Dđeu.

Mare program pentru băieții dela 6—12—14 ani, dar potrivit; cine l'a făcutú, de bună sémă a știutú ce face. Nicí nu l'a făcutú unú omú singurú acestú planú, nicí o generație, ci acela e scosú din esperiențele multor ómeni aparținători la popóre și epoce diferite.

Va se đică, elevulú sêu eleva de 12 ori de 14 ani, cândú părăsesce bancele școlei, ar trebui se știă: a cugeta bine, a vorbi curatú limba sa maternă, a scrie fără greșeli ceea-ce cugetă, a ceti și a pricepe ce cetesce din cărți scrise ori tipărite în limba sa maternă, a calcula în capú și în scrisú ceea-ce póte obveni în viața unui cetățean de condiția părinților lui, a desemna formele mai generale ale obiectelor ce le folosește, a cânta frumosú cantecele cele mai usitate naționale și bisericesci, a umbla sigurú și frumosú, a recita rugăciunile prescrise de biserica, căreia aparține. Totú natulú, care a absolvitú școala poporală, arú trebui se aibă voiă fórte spre muncă și pęstrare, se iubescă curățenia, binele, folositorulú și dreptatea, ear temerea de Dđeu se fiă sádită și înrădăcinată bine în inima lui.

Acésta arú fi se fiă școlă poporală, și aceste i-arú fi re-cerințele; se vedemú acum:

4. Împinesce-și ea menirea? Produce ea cetățeni astfelú orí ba?

Din fapte se cunoște omulú, ca și din fructe pomulú — ȃice proverbialú.

Nu e destulú, că cineva a perdutú 6—8 ani umblândú la școlă, ca să se ȃică că a absolvit'ó; nu e destulú că scie puținú cetí și scie, — după cum adecă vedemú pe cei mai mulți din fiil poporului nostru la eșirea lorú din școlă, ci trebuie se éśă cu dorulú spre cultivare mai departe, cu voia forte spre muncă continuă și cruțare. Acésta ínse, ín multe, ba potú ȃice ín cele mai multe locurí, nu se întéplă.

Și óre 5-a: de ce? din ce causă?

Mai întâiú și întâiú de tóte trebuie să stămú strâmbú și se vorbimú dreptú: nu tóte școlele nóstre sântú așa cum arú trebui se fiă.

Pre când prin unele comune ne ride inima vedéndú edificie scolare ca nisce păhărele: mândre, luminóse, spațiose, căldurose câtú îți e mai mare dragulú a privi la ele; pre cândú unele școle le vedemú ínzestrate cu învătătorí consciil de chiámarea lorú, cu care ȃi e mai mare dragulú a conveni fiă ín școlă fiă ín societate, pre atunci — daună și regretú! unele școle, ínțeleg edificie de școlă, sântú nescari alcătuirí atátú de primitive, atátú de nehygienicú clădite, atátú de puținú luminóse și atátú de reu încăldite, câtú nu e nici o mirare că nime nu le frecuentézá cu dragú, nici elevi nici învătătorí; la cele mai multe din aceste școle apoi și vedemú funcționândú câte unú náimitú — cu nume de dascálú, care însă numai dascálú nu'lú potí numí: cu puțină cunoscínță de carte, ȃar și cu mai puțină rívnă spre cultivarea lui și impotentú spre cultivarea altora. Din astfelú de locurí și de la astfelú de dascáli apoi arú fi o tirăniă a și pretinde se éśă elevii deprinși ca cei ce-s fericiți a frecuenta școle mai bune, conduse de învătătorí mai destoinici. De aici arú urma, lucru firescú, ca tóte școlele

bine înțelesă, edificiile școlare — se fie toate una ca una bune, spațioase, luminoase, frumoase și bine încălzite în decursul iernei, ear învățătorii bine calificați, nu pe hârtie, că ea s'eraca multe rabdă, — ci în realitate, „*în faptă și în ființă, ear nu în deșertă cuvântă*“! Dar una ca asta, de o camdată, trebuie se recunoșcem, că nu se pôte. Deci totuși:

6. Cum s'ar putea ameliora starea școlilor noastre populare, sôrtea învățământului nostru popular?

La acéstă grea întrebare me voiă cerca a responde în următoarele, cari se potă reasuma chiar la începută în epitafiul poetului Th. Șerbănescu, de pe mormântul unui soldat mortă în bătălie:

Trecătoriule, cetese
 Astă pagină de eră:
 Vai! cu jertfe se urdesce
 Viitorulă unei țeri!

Viitorulă unei țeri, ală unei nați, ală unui popor, ală unei biserici oră școle, în fine viitorulă a totă ce doresce se aibă durată și se ajungă la o mărire, se croiesce numai prin jertfe, prin jertfe de multă soiuri, prin jertfe materiale și morale, prin abnegațiune, paciință și constanță.

Acă căci e vorba de școlele noastre populare, din capulă locului trebuie se recunoșcem, că nepăsătoră față de ele nime potă dice că n'a remasă, dar totă cu acelă dreptă putemă dice, că nu amă făcută totulă, ce puteamă face.

Cu chină, cu vai, ne-amă rădicată mai în fiă-care sată, noi de noi, fără ajutoră străină, ba chiar fără concursulă ce ară fi fostă datoră se ni'l dee statulă, căruia aparținemă, câte o scoluță, amă provedut' o după voință și putință cu rechișitele cele mai absolută necesare și câte cu unulă oră mai mulți învățători, bună și rei, cum i-amă căpëtată și cum amă fostă în stare a-i plăti, căci în fine, cu plată puțină nici că ne puteamă căpëta totă ómenă unulă ca unulă, pe cari se-i punemă în serviciulă instrucțiunei și educațiunei tinerimei noastre, a viitorului nostru popor. Atăta amă făcută, în multe locuri numai atăta s'a potută face deocamdată; dar

atâta nu e de ajuns. Trebuie deci pe și ce merge se facem din rău bun, din bun mai bun, și foarte bun, până vom ajunge acolo, unde țintim, la perfecțiunea relativă, care-i permisă se o ajungem; căci la perfecțiune deplină, absolută, ar fi prea cutezată a rîvni.

Și acesta s'ar putea pe rîndu pe rîndu, decă :

1. Încetul cu încetul s'ar pune edificiele școlare în stare deplină corîspundătoare; ce nu putem face odată, se facem pe rîndu; ce nu putem ađi, se cercăm a face mâne. Grădinile aparținătoare școlei se le îngrădim bine mai întăiu de tóte, apoi se vedem de repararea, renovarea edificielor, decă nu cere trebuința ca se le edificăm din nou chiar.

2. Se provedem școlele cu utensiliile neapăratu de lipsă: tablă, bance, tabele de părete, barem pentru scrisu, cetitū, decă nu și pentru învățămîntul intuitiv și geografia, de-o-camdată, ear pe rîndu pe rîndu tóte. Tablă și bance și cea mai miseră comună póte însema, și nici nu credū de altcum că chiar acestea ar fi lipsindū dela vre-o școlă, fiă câtū de miseră; tabele de scrisu și cetitū arū putea prea lesne produce tipografiile nóstre diecesane și a le distribui tuturor școlelor nóstre dóră chiarū gratuitū, orī cu unū prețū moderatū, care apoi se-lū respundă în rate comunele mai sêrace, cari nu arū putea deodată. Totū pe astă cale s'arū putea provedea școlele nóstre și cu mape, globurī etc., de nu amū fi aplicați a primī cele ce ni le dă, dragū Dómne, statulū de poménă.

Cu acestea deocamdată, adecă cu chiliă de școlă corîspundătoare, mobilată omenesce și înzestrată cu recuisitele cele mai neapăratu de lipsă, se póte începe învățămîntul cum se cade; dar în lipsa estora nu vorbescă nimenī de școlă. Apoi la școlă luminată și călduță copiii vinū cu plăcere, pe tablă facū primele deprinderi în scrisu și de pe tabele în cetitū, îndrăgescū școlă, stăruiescū pe lângă părinți se le cumpere tăblițe și abecedare, că uite ei prindū a scī câte ceva, și numai vedemū înzestrați și pe elevi cu cele de lipsă, cu tăblițe, condeiu.

abcdar. Dar neavându chilia de școlă corăspunătoare, nici copiii nu bucuroșu o frecuentăză, și cari o și frecuentăză se trezesc, în locu de instrucțiune potrivită, cu miopiă, scorbut, reumatismu etc. Ear fiind chilia școlăi câtu de potrivită, fiind frecuentarea școlăi cea mai regulată și fiind învățatorulu câtu de zelosu, decă elevii nu 'și voru avea utensiliile lor, puținu sporu se face. Măiestrulă fără unelte e ca vânătorulu fără pușcă, ca pescarulă fără mrege, ca elevulu fără cărți. Decă elevii toți se aibă celu puținu abcdare, ear la timpulă seu legendare, pe lângă tăbliță și tecă. Dar acestea, abcdarele și legendarele, sântu care lipsescă multor, fôrte multoră elevi de ai școlăloră nôstre poporale. Apoi nici nu se folosescă la tôte școlăle cărți compuse metodice și tipărite igienice pentru ochii cei tineri și neesercitați ai eleviloră. Decă de acestea ară trebui se fabricămă câte cere trebuința în tipografiile nôstre diecesane și să se deie cu prețurile cele mai mici possibile, unu abcdară cu 10—12 cr., și unu legendară cu 25—30 cr., ear eleviloră mai miseră, la câte 5—6 dintr'o școlă chiar gratis, că tipografiile totu nu ară avé daună, de ôre-ce prețulu acelora ară eși din cele date pe bani gata, apoi chiar de nu ară puté scôte banii acelora de nicăiri, prin aceea noi pe noi ne ajutămă. Relativu la acestea, la abcdare și legendare, ară fi de doritū unu ce : ca se fiă o uniformitate ôre-care în tôte școlăle nôstre, dar despre acêsta de altă dată.

3. Nici edificiu pomposu de școlă și provădută cu tôte cele de lipsa, nici elevi destui și cu recuisite necesare din abundență nu facă școlă, — școlă e învățatorulu ! Cum e elu, așa-i e și școlă : Qualis rex, talis grex ; cum e sfântulu, așa-i și tămăia. De învățatori conscii de chiămărea lor se vedemă, de cari, har cerulu, avemă pe ici pe colea, dar nu pe totu loculă. Se preparămă bine în preparandi pe fitorii dascăli și se nu primimă în aceste institute pe câți băieți, cari nu-și potă purta secundele în gimnasiu, și atâtū mai puțină se primimă sodali lenoși de meserii, cari avându ocupațiune cinstită în profesiunea lor, numai din ușurătate o părăsescă și se aplică

la dăscălie, ca se fiă *domni*, nu *jupân*, ear în realitate căci nu le place lucrul. Care fuge de acū, sulă, gilău, sfredelū, daltă, ferestreu și alte unelte, aceluia se sciți că și bucovna îi va mirosi a chrenū! Văduț'amū exemple destule. Apoi ce e mai dorerosū, câte unulū de aceia capetă câte o diplomă seū absolutriu, își câștigă *merite*, și la noi asta nu e greu, și-i vedemū aplicați chiar la școle capitale, spre rușinea corpului didacticū și spre dauna instrucțiunei. Astfelū de omeni, pre lângă ce sūntū deprinși la lene, mai au și reulū obiceiū de vorbescū trivialū, prin ce scandalisēză pe totū omulū cu bunū simțū. Decī în preparandii trebue primiți numai băieți bunī, fiă chiar și cu mai puține testimonii, numai acelea se fiă bune. Din astfelū de tineri apoi esū învățatori cum se cade, consci de chiamarea lorū. Dar

4. Pre ei încă trebue se ni-i ținemū continuū în curentū cu lumea literară pedagogică. E adevăratū, că mulți din învățatorii nostri, prin muncă și cruțare, și-aū agonisitū putemū dice bibliotecī respectabile, în comparație cu miculū lorū salarū; dar apoi și aceea e adevăratū, că cei mai mulți nu aū mai nici o carte, nu cetescū aprōpe nimicū, spre dauna lorū și a noastră. Dela acestia apoi cum vorū căpeta elevii lorū gustū spre cetire și cultivare? Astfelū de învățatori, întrebați de cauza nepăsărei cătră carte, se escusă de regulă cu: n'amū timpū se cetescū, orī: n'am pe ce-mī cumpēra cărți și reviste! Prima escusare nu are picū de locū; dar categorice o spunū orī căruī învățatorū, că nu are locū! Cine are mai multū timpū de cetitū, decâtū chiar învățatorulū! Ba chiar chiamarea lui îi impune se cetescă continuū de nu are altceva, baremī studiile lui din pedagogie și studiile ce trebue se le predee în școlă. Și asigurezū pe totū natulū, că cu câtū le va ceti mai multū și mai cu atențiune, cu atāta va căpeta unū dorū și mai mare spre cetire. Săturāndu-se totū numai de studii pedagogice și aieva neavēndū cineva modū de a-și procura cărți și reviste nouē, nici putēndū împrumuta dela cineva, — deschisă-i stă biblioteca bisericeī, cărțile sfinte,

care le are fiă-care biserică. Și ce neamă mai are o literatură bisericescă mai bogată decâtă noi! Destulă câmpă de studii află omulă în Apostolă, Biblie, căzănii, mineie etc. numai trebuie cetite cu atențiune și meditată asupra loră. Decă dară numai voință se fie, mijlăcele spre cultivare continuă nu lipsescă nimenui, căci chiar plictisindă pe cineva cetirea, deschisă-î stă cartea cea mare, natura; studieze-o pre ea și va deveni pricepută.

Pentru cultivarea continuă a învățătoriloră s'au formată și reuniunile învățătorești. O binecuvântare cerescă aceste reuniuni; căci prin întruniri cei mai abili dau exemple celoră mai slăbuți, cei timidi capetă curagiulă recerută unu bărbatū, ce ocupă ună locū atâtă de distinsū în societate, cel comodi, devenindū jaluzi pe cei diligenți, prindū și ei a se gândi se ajungă pe acestia. De doritū arū fi însă, ca adunările învățătoriloră să se îmbine cu adunările generale ale despărțeminteloră Asociațiunei transilvane; prin acēsta și unora și altora s'ar radica valărea, ar deveni mai frecventate, mai gustate, mai valorose. Ear on. Asociațiune arū face unū bunū serviciu, decă scrierile sale le-ăr tipări în atâtea esemplare, câtă fiă-cărui despărțemētū alū reuniuniloră năstre învățătorești se le potă da în modū gratuitū. 1) Pre mulți învățători de pe terenulă fostulă reg. rom. I. de graniță i-au făcutū cărturari „*Transilvania*“, fōia Asociațiunei năstre, abonată de meritosulă președinte alū aceloră școlē, Dlū Br. Urs, pentru fiă-care școlă de sub conducerea dsale; o știu din esperință.

5. Ca școlēle năstre se fiă ceea-ce arū trebui se fiă, trebuie-ar se nezuimū, ca salariile învățătoriloră să se amelioreze, că în multe locuri acele sūntū de batjocură de mică. Se sperămū însă, că încetū pe încetulă acelea barem încâtva se vorū ameliorea.

6. Cei puși în fruntea școlēloră năstre se fiă mai riguroși întru inspecțiunea loră. Să nu se îndestulēscă numai cu rēndulă bunū, ce l'ar afla în școlă, se caute rigurosū și de

1) Pe câtū au ajunsū, la toți carī le au cerutū s'au datū și se dan. Red.

grădinile școlare, se vedă: Sântu ele cultivate de modelu? Potu ele servi dreptu esemplu pentru poporü! Se cultivă in ele legumele necesare cu îngrijire, ear pomăritulü propune-se in modü raționalü? Cu aceste stămü mai reu, decâtü cu totü ce se recere dela o bună școlă poporală. Dreptü este, că și in astă privință, învătătorii zeloși aü satisfăcutü și satisfăcü chiămărei lorü, dar marea maioritate, Ddeu ne ierte, își lasă grădinile pline de brusturi și cucute, ear de pomi ori legume nici vorbă. Unora ca acestora apoi se nu le fiă necazü, decă le vomü da numele de lenoși in înțelesulü strictü alü cuvântulü. Că unde, decă nu in grădina de pomi, se potü elevii mai bine deprinde la hărnicie, punctualitate, curățeniă? Și unde mai lămuritü decâtü acolo le pöte învătătorulü arëta minunile naturei și atotüputernicia Creatorulü? Căci acolo, dinaintea ochilorü lorü, vedü eșindü din micidele semințe odrasle, ear acelea crescëndü și întărindu-se, până producü fructe la felü.

Ni se recerü decü in adevëru jertfe morale și materiale, decă voimü ca școlele nöstre se fiă in realitate precum sântü in principiu. Decü voiü finü de astădată repetindü cu poetulü:

Călëtorule, cetesce
 Astă pagină de erü;
 Vai! cu jertfe se croiesce
 Venitoriulü unei țeri!

I. P. Reteganubü.

RISIPIREA IERUSALIMULÜI, SCÖSÄ DIN CARTEA LÜI IOSIFÜ FLAVIU, DE IOANÜ BARACÜ.

(Studiu din istoria literaturii române).

Acestü productü literariü este o încercare pe terenulü epopeei, și anume aparținëtore genulü bisericescü. Acestä încercare datëzä de prin deceniulü alü treilea alü seculü presentü. In acelu timpü ne întâlnimü in literatura romänä cu o încercare totü de asemenea soiü, și anume cu „Patimile lui Christosü“ dela V. Aronü.

Ioană Baracă, V. Aronă și A. Panu sînt de importanță literară nu pentru că scrierile lor ar fi de valoare clasică, ci pentru că ele sînt scrise în limbaj popular.

Scrierile principale ale lui I. Baracă sînt: „Arghiră și Elena“ și „Risipirea Ierusalimului“. Întregul titlul scrierii ultime e următorul: „Risipirea Ierusalimului“. „Risipirea cea de pre urmă a Ierusalimului, carea s'a împlinită după cuvîntul, ce s'a ăisă, că nu va rămăne pără pe pără, scosă din cartea lui Iosif Flaviu pe scurt și în 9 cîntări în stichuri alcătuită de Ioană Baracă, magistratulă translatoră ală Brașovului“. În manualele pentru istoria limbii și literaturii române se amintesc, ce e drept, această scriere a lui Baracă, dar nici barem cu un cuvînt nu se amintesc, că subiectul acestei scrieri l'a luat Baracă dela Flaviu. Unii amintesc, că s'a tipărită la 1821, eară alții (Densușianu) pună această scriere în timpul pănă la 1830. Densușianu amintesc înse, că această scriere constă din 8 cînturi. Edițiunea, de care dispună, tipărită la Closius în Sibiu 1852, conține nouă cînturi, ceea-ce confirmă și titlul completă ală scrierii espusă mai sus, precum și prefața. Puținele date referitorie la această scriere din manualele pentru istoria limbii și literaturii române, pe basa cărora scrierea ni se presintă ca originală, precum și unele neesactități bătătoare la ochi (ca s. e. cea de pe pag. 67 partea I. din opulă „Cănspectu asupra literaturii române și a literaturilor ei de V. Gr. Popă, unde scrierea lui I. Baracă „Risip. Ierus.“ e clasificată: „tragedie în versuri“) me facă să credă, că acestor scriitori de istoria literaturii nu li-a fostă în mână nici cînd această scriere a lui Baracă.

Baracă, după cum amă ăisă mai sus, a împrumutată materialul scrierii lui amintite dela scriitorulă grecă Iosif Flaviu, carele a fostă ună preotă în Ierusalimă, s'a născută la 37 după Christos. Numele lui a fostă *Ἰωσηπος* și numai mai tărđiu dupăce ajunse în grația domnitorilor din familia Flaviilor, primi conumele de „Flavius“ (*Φλαβιος Ἰωσηπος*). În decursulă resbelului portată de Romană contra Iudeilor la

anul 67 cu ocaziunea cuprinderii cetății Iotapata Flavius a fost prins, dar ca agrățiat trăi în Roma până către anul 100 după Christos. Pe timpul lui s'a făcută încercări de a delătura divergențele religioase, ce esista între Greci și Iudei. El voinde a face serviții poporului jidovesc, scrie câteva opuri combătându prejudițiile naționale jidovesci și făcându în câțva cunoscută istoria poporului jidovesc și străinilor, în special Grecilor. Între aceste opuri primul este: *Περὶ ἰουδαϊκοῦ πολέμου* = *Bellum Iudaicum* = Despre resbelul iudaic.

Baracă luându subiectul scrierei „Risip. Ierus.“ din opul lui Flaviu „Despre resbelul iudaic“, dupăcum însuși dice în precuvântare, unele din cele espuse de Flaviu le-a omis, altele le-a clarificat, adăugând, ce a aflat de lipsă dela sine, însă fără a altera ordinea evenimentelor.

Două scopuri, ne spune B. că a voit să ajungă cu această scriere, și anume:

1. A da supușilor învățătură, ca să fiă plecați și ascultători.
2. De a îmbogăți literatura poetică română încă cu un mărgăritariu, se după cuvintele lui să crească cât de cât măestria poeziei în limba românească.

În tractatul prezent eu voi espune:

I. Singuratecele locuri, cari le aflăm și la Flaviu și la Baracă, arătându încât diferu unul de altul și după părerea mea, ce era bine de mai espunea B. din opul lui Flaviu și ce trebuia să mai omită din cele espuse;

II. Pe scurt, întru câtă corespunde lucrarea acesta a lui Baracă cerințelor unei epopee, al cărei loc ar avea menirea să-l ocupe în literatura română.

I.

În ceea-ce privește împrumutarea, resp. scóțerea subiectului din opul amintit al lui Flaviu, în general constat, că Baracă s'a ținut strict de original, ba în unele locuri 'lă imiteză chiar servil. Cântarea a 9-a înse, carea tractează fapte întemplate sub domnitori: Traian, Adrian și Constantin

celū mare, firesce nu e dela Flaviu, de óre-ce acesta morise deja pela 100 după Christosū, adecă sub domnia lui Traianū, ci dela Dio Cassius și dela Ammianus Marcellinus, precum voiți arêta la loculū seu mai josū.

De sine se înțelege, că învocațiunea musei, sêu dupăcum dice Baracū „Rugăciunea autorelui“ (pag. 1—5), nu se află la Flaviu, și alte espunerī de soiulū acesta, cum și deseale asemenări.

Singuraticele locuri comune sânt:

Cântarea I.

Baracū pag. 12 „Innota cu strimbătate pân la gâtū întru păcate“ (E vorba de Gessius Florus), Flaviu cartea II cap. XIII „a eserciatū nedreptate față de întregū neamulū jidovescū, nu-ī lipsia nici unū obiceiū de alū răpitorilorū“.

Baracū pag. 12. „Că este mai bună păcatulū
„Luând bani dela bogatulū,
„Decât sêraculū· pace
„Sê muncescă de-ai face“.

Flaviu l. c. „Față de cei sêraci eră fôrte necruțătorū“ (crudelū). Totū acolo cetimū la Flaviu, că Florū permise orī-cuī a fura, răpi, decă primesce și elū o parte din prédă, eară la Baracū pag. 12—13.

„Cine vrea, potea sê facă
„Jafū la casa cea sêracă“.

În nota lui Baracū de pe pag. 12 aflămū reproduse fidelū cele dela Flaviu referitóre la cestiunea amintită în acea notă.

Baracū pag. 12. „Mulți casnici de strămbătate
„Neaffându-și direptate
„Lasă casa și moșia
„Nesuferind lăcomia“,

ear Flaviu pentru „avaritia aceluia (Florū) le convine multora a (deserta) părăsi acelu ținutū, și așa lăsându-și locuința părăntescă emigréză în alte provincie“.

Nota lui Baracū de pe pag. 15—16 referitóre la afacerea cu edificarea unei taberne din partea unui păgânū lângă sinagogă, precum și cu sacrificiulū paserilorū în ziua Sâmbetei

Înaintea sinagogei, se află la Flaviu cart. II c. XIV-a curat cum ni-o comunică Baracū, voindū elū prin acēsta a comenta versurile de pe pag. 15.

Baracū pag. 16.

„Ear păgânilorū povēță
 „Sē dā, și elū ȳ invēță
 „În ce chipū să păgubēscă
 „Pe mulțimea jidovēscă
 „Atîngēndu-se de lege
 „Acelū domn fără de lege“.
 „Și întru a sa scumpete
 „Avēndū de jafū mare sete,
 „Doria ca sē jefuēscă
 „Casa cea Dqeēscă.
 „Aū trāmisū elū dela sine
 „Nisce solī fără rușine
 „În biserică sē cēră
 „O sumă de banī afară,
 „Adecă septespredece
 „Talenți sē-ȳ dee se plece.
 „N'a pututū venī a stringe
 „Nice setea sa a-șī stinge,
 „Căci Evreii fórte tare
 „Strājuiaū pe la altare,
 „Și dāndu-șī taina afară
 „Așa striga cu ocară etc.

Flaviu c. II. c. XIV: „Trāmise la tesaurulū sacru, ca sē-ȳ aducă de aici septespredece talenți.“ Mai departe totū aici scrie Flaviu, că poporulū nāvāli în templu, și rostindū numele lui Nero, sē rogā ca se fie eliberați de tiranulū Florū. Unī dintre cei rescolați, purtāndū în jurū o corfiță, rostiaū cuvinte degradătorie pentru Florū, cerșindū în numele lui, ca pentru unū omū lipsitū și fórte seracū, care are lipsă de atare ajutoriu, prin ce Florū s'a iritatū fórte.

Asemenarea lui Baracū (pag. 19) referitóre la mânia lui Florū, la Flaviu nu se află.

Baracū pag. 19 „Norodulū rānitū cu rană ș. c. I. până la :

„Cu slavă și cu mārīre
 „Se-ȳ calce turbata fire“

eară Flaviu cartea II. c. XIV: „Atunci poporul voindu a-lu domoli, eși înainte cu ostași, pregătitu a-i da onorurile cuvenite.

Cuvintele, ce le aflăm la Baracü, puse în gura lui Florü, lipsescü la Flaviu, ba elü chiar ñice (l. c.), că Florü a trämisü înainte pe centurionulü Capito cu 50 căläreți, ordinându-i se alunge pe delegații judei, și adauge, că nu le va succede cu onöre fătărită a batjocori din nou pe acela, față de care aü comisü grele insultări. „Se cădea acelora, decât sunt bărbați bravi și consecuenți, se rostescă insultele și în prezenția celui insultatü și a dovedi nu numai cu vorba, ci și cu arma iubirea libertății. (Baracü pag. 20 Evreilorü fătărie etc. până la :

„Decă căutați domnie
 „Și asteptați sloboție,
 „Luptați-ve a o scöte
 „Cu arma decât se póte“.

Asemenarea Evreilorü infricați cu o turmă fără păstoriu (pag. 20) și mai josü (pag. 21) cu o stavă spăimântată de lupi, lipsesc dela Flaviu. Aflămü însë la Flaviu amintire de retragerea deputațiunii Evreilorü, nefindü primită și nepotendü face onorurile cuvenite, și ceea-ce ñice și Baracü (pag. 21) „Unü ochiü n'aü pututü închide“ (Flaviu cartea II. c. XIV : „Tötă nóptea aü priveghiatü).

Dela pag. 21 „Florü a dóua ñi ridică“ ș. c. I. până la pag. 25 „Pentru a tată-seu vină Cade singurü în pricină“, espune B. totü acele lucruri, cari le cetimü și la Flaviu (c. XIV), cu acea deosebire, că elü are în oratio recta, ce aflămü la Flaviu în oratio obliqua, folosindü și figurü retorice (pag. 29) și cu aceea, că Flaviu (finea c. XIV) amintesce și alte tirăni, comise la ordinulü lui Florü, afară de cele amintite de Baracü.

Baracü pag. 25. „Diminéta se string tóte
 „Înfriçatele glóte. ș. c. I. până la pag: 30.

Flaviu ç. XV. „Florü scädëndü ce vrea a face
 „Ear înșelătórea pace,

Eară comparațiunea de pe pag. 29, unde asemená pe ostași români cu tigri, lipsesce la Flaviu. Flaviu însë la în-

ceputul c. XV espune și alte lucruri, cari aparțin resbelului iudaic, afară de cele ce le cetim la Baracū, fără de cari espunerea derimării Ierusalimului se pôte pricepe. Firul istoricū însă pretindea, că împăcarea efeptuită între Iudei și Florū sē nu fi lipsitū nicī dela Baracū.

Baracū pag. 30. „Florū și Evreii îndată
 „Merg la Chest la judecată ș. c. l. până la pag. 39
 „Cu petri l'au scosū afară“ (pe Agrippa)
 „Din cetate și hotară“ (Flaviu până la fine).

La Flaviu aflămū chiar și cuvântarea lui Agrippa in oratio recta.

Aicī Baracū fôrte nimeritū espune numai unele din motivele vorbirii lui Agrippa și anume: sē se supună Romanilorū, căci:

1. „Dumneșeu a datū putință,
 Romei ca de prisosință“.

(pag. 36) séu la Flaviu:

„Remâne așa dară sē recurgemū la ajutoriulū divinū. Înșē și acesta este in mâna Romanilorū, căci e imposibilū, ca unū atare imperiu sē existe fără voia lui Dșeu“.

2. „Că și-au supusū cu strimțore,
 „Multe némuri sub piciore.
 „De ce se nu slugiți dară
 „Fără patimă amară“?

Flaviu însă espune într'un modū convingătoriu cu date istorice, că trebuie sē fiă supuși Romanilorū: amintesce, că Romanilorū s'au supusū Grecii cei nobili; Macedonenii, alū cărorū domnitoriū de odinióră cuprinsese tótă lumea; Galii cei favorisați dela natură de a se apēra; Germanii cei fôrte culti, cari desprețuescū mórtea; Hispanii cei bogati; Britanii, căroră nu li-a însuflatū témă nicī când arma, in fine Parții cei numeroși.

Baracū pag. 35. „Roma putere mai mică
 „Când avea mai subțirică,
 „Părinții nostri mai tare
 „Se supuneaū cu plecare“.

Flaviu „Străbunii nostri, deși Romanii nu erau așa puternici, s'au supusū acestora și le-au plătitū tribuții. Dară acuma imperiulū romanū câtū e de puternicū ș. c. l.“

Motive îndemnătore la supunere în cuv. Agrippa sînt și următoarele două: 1. că Judeii prin portarea loră atrag ură și persecuțiune nu numai asupra loră, ci și asupra tuturoră Iudeiloră și din alte locuri, și 2. că urmarea va fi dărimarea cetății. Aceste motive lipsescă la Baracă.

Cântarea II.

Cele tractate în acéstă cântare se începă la Flaviu în c. XVII, eară Baracă dela începutulă cântărei până la pag. 46 :

„Și Floru tăcendă pândesce
„Când păcatulă loră privesce“,

Nu amintesce împregiurarea, care o aflămă espusă la Flaviu (c. XVII), că adecă: nobiliă Iudeiloră vedendă că nu mai sînt în stare a domolă revolta cu autoritatea loră, trămită solă atătă la Floră câtă și la Agrippa, spre a trămite ostași să suprimă revolta, — prin ce se conturbă firulă istorică, căci îndată dice :

„Agrippa bărbați trămite
„Ca cele nenorocite
„Zarve să se contenescă
„Să nu se nenorocescă,

ca și Flaviu, că: „Floră nu le respunde, érá Agrippa trămite 3000 cavaleri sub conducerea lui Dariu, carele érá prae-fectus equitum.

Faptele, precum le espune Baracă dela începutulă cântulă II. până la pag. 50.

„Acesta se 'nferbentă
„Și totă sângele spăimantă
„Celor ce fugiaă mai tare
„În turnuri spre scăpare,“

precum și notele aflătore pe pag. 48, 49 și 50 le cetimă la Flaviu în c. XVII, firesce mai pe largă, mai specială în privința dateloră, — dar datele și evenimentele principală sîntă identice.

Baracă pe pag. 50—53 espune omorîrea lui Manaim (Manahemus), apoi învingerea, prinderea și uciderea ostașiloră, căroră li-a fostă promisă agrățiare Eleazar, decă să predaă de bunăvoe. Flaviu în c. XVIII tot acestea le espune, cu acea excepțiune

că elî spune, că conducătorul Metilius a fost agrățiat, până când Baracū pag. 53 dice:

„În zădarū facū rugăciune,
Cî nu le dă ertăciune“.

Asēmēnarea lui Eleazar cu pardosulū (Baracū pag. 52) la Flaviu nu se află. Cele espuse de Baracū pag. 53.

„Până când aicea plānge
Păgānimea, ce se stinge

ș. c. l. până pe pag. 61:

„Pe care l'aū supt pāmēntulū
Sufāndu-ī sufletulū vēntulū“

le aflāmū la Flaviu în c. XIX, cu escepț. asēmēnarei Evreilorū cu o cētă de urși, cari se adună sē scape pe celū cădūtū în cursă (pag. 54) și a celei de pe pag. 58 a faptei prorocului Ilie și preoțilū lui Bal. Apoi vinderea celorū 13.000 (Baracū nota pag. 58 și Flaviu c. XIX) cetățenilū din Schitopolis și invo-cațiunea musei de asemenea lipsescū la Flaviu.

Nota lui Baracū pag. 62 o cetimū la Flaviu la inceputulū c. XX. Punctulū 2 din nota dela pag. 63 lū cetimū la Flaviu în XXI. Nota de pe pag. 64. Flaviu XXII, pag. 65 nota Flaviu XXII.

La pag. 67 espune Baracū motivulū depărtărei lui Cestius din Ierusalimū, dicānd:

„Ca nu cumva sē-ī înșele
Dāndū de nesce greșele“,

ear Flaviu în c. XXIV atribue retragerea lui Cestius voinței lui Ddeu de a pedepsi pe cei rei.

Cele ce le cetimū la Baracū pag. 64—67.

„Eară nóptea 'ntunecată
l'aū despărțitū deodată“,

le espune Flaviu în c. XXIV, firesce descriindū fōrte detaiatū decursulū luptelorū. Nota dela p. 68 Flaviu c. XXV. Totū în XXV despre întregirea armatei judeesci, alegerea oficierilor etc. (Baracū pag. 68 ș. c. l.)

Baracū pag. 71. „Și pornesce așa cu svonulū
Ca se bată Ascalonulū“

eară Flaviu c. III. c. I. Nota dela Baracü pag. 72 la Flaviu totü in III. c. I.

Cântarea III.

Baracü pag. 73. „Nero, care-î stăpănesce
Duchulü, sângele orbesce“

ș. c. I. despre Nero, eară Flaviu c. III. c. I, încep.

- Despre împreunarea lui Vespasianü cu óstea lui Agrippa la Baracü pagina 75

„Pe óstea Agripiiü tucă
Ó aü luatü supt a sa brâncă“,

la Flaviu c. III. cu acea deosebire, că Flaviu amintesce și alte ajutore, afară de celü dela Agrippa (dela Antiochü, Sohem, Malchus, regele Arabiei).

Baracü pag. 77. „Antaiü s'a stricatü Gadara
„Carea s'a topitü ca céra (Flaviu c. III c. VI).

Baracü pag. 77. „Erá o cetate tare
Iotopata fórte mare“ etc.

(Florü c. III. c. VII) până la pag. 81

„Ear Iosifü lorü spre ocară
Li-aü statü in potrivă eară“,

precüm și nota de pe acéstă pagină (tot c. III. c. VII fine).

Dela pag. 81 Baracü „Insufletindü Evreimea

Eară s'aü pornitü cu mulțimea etc.“

până la pag. 84 subințelegându-se și nota de pe pag. 82, care o aflămü in vers la pag. 88):

„Cu săgeți cu tunuri multe
Resunetulü se s'asculte“

(= Flaviu III. c. VIII). Baracü pag. 84 Nota cu berbecele = Flaviu III c. IX. Nota de pe pag. 79—80 = Flaviu III. c. IX.

Pe pag. 84 „Cu berbecele sfărmatü“ ș. c. I. până la pag. 94 = Flaviu III c. IX. Nota de pe pag. 97—98 = Flaviu III. IX., totü in acestü locü la Flaviu cele dela Baracü de pe pag. 94—98.

Flaviu nu numesce pe Odyseu (Baracü 96), dară amintesce, că femeilorü le erá interđisă văetarea in publicü.

Despre mișcarea locuitorilorü din Afaka (după Baracü erá Iafa după Flaviu) pag. 98, la Flaviu III. 11, ear nota de pe pag. 98 = Flaviu III c. XII.

Ocuparea cetății Iotapate (99—102 Baracū) Flaviu III c. XII. Baracū pag. 100—102. Nota cu suferințele lui Iosephus (= Flaviu III c. XIV) Baracū pag. 103—104. Ocuparea cetății Ioppe (Flaviu III c. XV.) Baracū pag. 104—105. Predarea cetății Tiberia lui Vespasianū și crușarea ei din partea acestuia (Flaviu III. c. XVI.)

Despre ocuparea cetății Tarichia Baracū pag. 105—109, ear Flaviu c. III. c. cu acea deosebire, că acesta descrie în detaliu locurile în locū de ajutoriulū amintitū de acesta ca trāmisū lui Titū din partea tatălū seu Vespasianū sub conducătoriulū Traianū și Antoniu Silo.

Baracū pag. 107 amintesce numai pe Vesp. (tatălū) ȝicēnd:

„Până elū aicea bate
Eatā tatālū seu la spate“ etc.

Apoi Flaviu amintesce și aceea, că lui Titū i s'a făcutū milă de uciderile esecutate și așa li a interȝisū de a mai ucide pe Iudei. Ce scrie Baracū pe pag. 109 (inȝ. și nota) espune Flaviu în c. III c. XIX.

(Va urma)

Dr. *Emiliū Popescu.*

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

Portretulū lui Cichindealū. Dlū avocatū și redactorū alū „Gazetei Poporului“ din Timișora *Georgiu Ardeleanū* a donatū Aca-
demiei române portretulū cunoscutulū nostru fabulistū *Dimitrie Cichindealū*, zugrăvitū în colorī cu oleu în Timișora la anulū 1815 de pictorulū *Petrovič*, și pestratū cu pietate în sinulū familiei.

În una din ședințele ultime ale Academiei, dlū *Tocilescu* a comunicatū o lucrare a lui Kanitz intitulatā „Studii archeologice asupra Serbiei“, carea face multă lumină și asupra istoriei Daciei. Ear dlū *Urechie* a comunicatū unū nou documentū aflatū pe dlū *Exarcu*, adecā o epistolă încă inedită dela anulū 1765 a principelū *Grigorie Ghica*, cătră dogele Venetiei.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Necrologū. La 8/20 Decembre 1892 a reposatū în Blajū canonȝulū prepositū *Constantinū Papfalvi*, membru fundatorū alū Asociaȝiunei, în etate de 89 anī ai vieȝei și 65 anī ai preoȝiei sale. Venerabilulū nestorū, care a servitū sub 4 archierei, a luatū parte

apropo la toate acțiunile mai însemnate ale vieții noastre naționale, și în special a fost unul din primii membrii ordinari, apoi fondatori ai Asociațiunii noastre, a lăsat aproape totă averea sa spre scopuri bisericesti, scolare și culturale. *Have pia anima!*

Fundațiune nouă. Avocatul din Vinga *Georgiu Lazaru* cu soția sea *Ermina* au făcut pe numele lor o fundațiune de 1000 fl. carea se crește până la 4000 fl., și atunci se servesc pentru stipendii la scolarii români seraci, dar talentați. Fapta nobilă se laudă de sine.

(*Filantropia*). „Societatea doamnălor române din Bucovina“ a distribuit în ziua de Sf. Nicolae 1892 în sala „Societății pentru cultura poporului român“ din Cernăuți cărți scolare, vestimente ș. a. trebuincioase la 250 copii și copile. Impresiunea cea bună, ce o avu acest act de filantropia, și a aflat resunet și în părintească pastorală de santele serbătorii a I. P. S. S. Mitropolitului *Silvestru*.

Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina a ținut adunarea sa generală la 13/25 Decembre în Cernăuți. Membrii ei sânt: 4 onorari, 21 fondatori, 85 ordinari și 4 activi. Averea ei face cam 20.000 fl. biblioteca numără 2445 opuri în 3624 volume și 25 broșuri. Președinte: br. *Eudocsiu Hurmuzachi*, vice-preș. *Vladimir V. de Repta*; Comitetul a ales secretar pre dl. *Dr. Stefanu Saghinu*, ear bibliotecar pre dl. *Vasile Calancea*, în locul dd. *Calistratu Coca* și *Ioanu Bumbacu*, cari au fost renunțat la aceste posturi în urma multelor ocupațiuni în alte părți.

Concursu literar. Dl. *Tudoru* cav. de *Flondoru* publică în „Gazeta Bucovinei“ un premiu de 150 fl. cu terminul până la 1 Martiu a. c. pentru textul unei operete naționale române, ce voiesce a eda distinsul nostru componist.

„Noi și voi“ este titlul unei prelegeri ținute de dl. *B. P. Hasdeu* în Ateneul Român din Bucuresci. Prelegerea distinsului literat este de mare interes și pentru noi Români de dincăce.

Agatha Bărsescu în Cernăuți. Renumita noastră actriță a dat un ciclu de reprezentațiuni în teatrul din Cernăuți, cari au fost cercetate de toate clasele societății, dar cu deosebire de societatea română cu cel mai viu interes. În reprezentația piesei în beneficiul „societății doamnălor române din Bucovina“, dșora *Bărsescu* a declamat între acte și câteva poezii de *Alexandri* și *Eminescu*. Entuziasmul publicului așa a fost de mare, încât tragedia după făcarea actului era aclamată și chemată pe scenă până și de 4—5 ori, ear la fine a fost acoperită de buchete; ba tinerimea academică ro-

mână desprinsă caîi dela trăsura și o duse în triumfă până acasă, unde artista serbătorită petrecu încă câteva ore în societate și la despărțire donă pre toți cei de față cu panglice tricolore și cu frunze și flori dintr'ună buchetă.

„Societatea academică din Cernăuți Academia ortodoxă a ținută la 17/29 Decembre 1892, ședința sa ordinară, carea a onorat-o cu prezența sa și I. P. S. Mitropolitul Silvestru, împreună cu membrii Consistoriului, directorii seminariali și universitari, profesori și altă numerosă distinsă inteligență. Producțiunile literare și musicale au succesu foarte bine, și iubitul archiepiscopului la urmă a și datu expresiune mulțemirei și bucuriei sale.

Pentru îmbunătățirea dotațiunei clerului, în România ministrul de culte și instrucțiune publică Tache Ionescu a subșternut camera unu proiectu de lege. Cu privire la rolul celu mare, aprópe decisiv, ce-lu are preoținea asupra adeveratei culture a poporului, lucrul în uestiune va fi salutatú cu bucuria de totă inteligența română; este timpul supremu, a se scóte clerul României și în privința dotațiunei sale preste totú din starea cea umilită, în carea se află în patria sa.

Comitetul societății de cultură macedo-română din Bucuresci face unu căldurosú apelú întră toți Macedo-Români, a-î da mână de ajutorú la resolvirea cea mai bună a problemei sale, carea este biserica, școla și cultura română.

BIBLIOGRAFIA.

- Catichetica**, adecă Metodica specială a studiului religiunei. De Protopresbiterul Simeon Popescu, profesor la școla normală de institutori. Ediția II. amplificată. Bucuresci, tipografia „Lupta“, 1892.
- Posițiunea și drepturile mitropoliților români.** Tesă pentru licență, de Economú N. Nicolescu, preot la Biserica-Albă din Calea Victoriei și revisorú eclesiasticú alú eparchiei S. mitropolii a Ungro-Valachiei. Bucuresci, tipografia „Gutenberg“, 1892.
- Parnasul românú.** Culegere de poesii. Brașovú, tipografia și editura Alexi, 1892. Cuprinde poesii dela 130 poeti români.
- Schițe istorice și culturale** de pre teritoriulú fostului regimentú ces. reg. grănițarescú Nr. 13 românú bănațeanú din cei 6 ani din urmă ai esistenței lui (1866—1872), de Ioanú Bartolomeiu. Caransebeșú 1892, în edițiunea autorului, tipariulú tipografiei diecesană. Prețulú 40 cr.
- Unú păcatú strămoșescú.** Discursú ținutú într'a 12 Octomvree 1892 st. n. de Dr. A. G. Sbiera. Cernăuți 1892.

Raportul Comitetului Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina despre trebile și lucrările sale pe timpul dela 1 Decembrie 1891, până la finea lunii lui Noembrie 1892. Editura proprie. Cernăuți 1892.

Raportul anual al societății academice „România Jună” în Viena. Al XXII-lea an administrativ, dela Oct. 1892 până la 30 Sept., 1892. Viena 1892. Societatea are 26 membrii funda-tori, 85 onorari, 53 emeritați și 35 ordinari și estraordinari. Foi în-tră 43, biblioteca cuprinde 1016 opuri. Averea ei e de 11630 fl. 91 cr.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 375/1892.

Procesul verbal

al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luată în ședința dela 20 Decembre n. 1892.

Președinte: Dr. Il. Puscariu vice-preș. Membrii prezenți: I. Hannia, I. V. Russu, Partenie Cosma, I. Papiu, L. Simonescu, Z. Boiu, Dr. C. Diaconovich, O. Tilea, Ioanț Crețu, Dr. A. Frâncu secretarū II., N. Toganu bibliotecarū.

Notarū: Z. Boiu.

Nr. 178. Se presentă rescriptul dlu ministru r. u. de interne dto 2 Novembre a. c. Nr. 83,528, prin care se apróbă alegerea dlu G. Barițiu de președinte, și a dlui Dr. Ilarion Pușcariu de vice-președinte al Asociațiunei. (Ex. Nr. 346/1892).

— Spre știință.

Nr. 179. DD. Stefanu Galea, Ioanu Laslo, Leontinu Popu și Ladislau Popu din Clujă, ca executori ai testamentului fericitului Lazaru Baldi de acolo, notifică, că acela sub Nr. 4 al codicilului testamentului seu dela 14 Novembre 1889 a făcut Asociațiunei unu legatu de 1000 fl., și transpunu tot deodată banii în sumă de 1000 fl. (Ex. Nr. 341, 351 și 352/1892).

— Legatul de 1000 fl. făcutu Asociațiunei de fericitul Lazaru Baldi din Clujă se ia cu via mulțemită la cunoștință, banii se transpunu cassarului Asociațiunei, numele testatorului se va induce în „Cartea de aur” a Asociațiunei, ear dloru Stefanu Galea, Ioanu Laslo, Leontinu Pop și Ladislau Pop li se votéză mulțemită pentru zelulu doveditu față cu interesele Asociațiunei.

Nr. 180. Comitetulu Reuniunei femeiloru române din Sibiu, prin hârtia dto 28 Octobre a. c. Nr. 101 se rógă, ca cu privire

la înmulțitele spese cu susținerea școlii ei elementare de fetițe, cu începere dela 1 Iuliu a. c. să fiă absolvată de solvirea chiriei de 150 fl. anuală pentru această școală. (Ex. Nr. 353/1892).

— Considerându-le greutățile, ce se împun Reuniunii femeilor române din Sibiu în ce privește nesuința ei de a susține școala sa elementară la nivelul cerut, în deosebire însă considerându-le legătura intimă dintre această școală, și dintre școala civilă de fete a Asociațiunii, cererea Comitetului reuniunii se încuviințează, absolvându-se aceasta, până la altă dispozițiune, dela solvirea chiriei de 150 fl. pe an, începându-se cu 1 Iuliu a. c.

Nr. 181. Cassarul Asociațiunii dl. G. Candrea d. 4 Decembrie a. c. arătându-le strămutarea sa din Sibiu, depune mandatul de cassar și se roagă, a putea preda averea Asociațiunii cu finea lunii curente. (Ex. Nr. 340/1892).

— Renunțarea dela oficiul de cassar a dl. G. Candrea se primesce cu părere de rău, ear pentru scontrarea cassei și luarea în seamă a averii Asociațiunii să alege o comisiune din dd. Dr. I. Pușcariu, Iosif St. Șulutu și Onoriu Tilea, invitându-se totodată cassarul, a face predarea cassei în ultimele zile ale lui Decembrie a. c.

De cassariu interimar, se alege dl. L. Simonescu, care fiind prezent, se declară învoit a primi oficiul, ce-i se oferă până la proxima adunare generală.

Nr. 182. Cassarul Asociațiunii dl. Gher. Candrea d. 13 Novembre a. c. arată, că urmându-le în tocmai hotărârea Comitetului dela 9 Novembre a. c. Nr. 176 privitoare la procurarea unei casse Wertheimiane, a întrat în târg cu fabricantul de aici A. G. Öszy pentru o cassă cu prețul de 200 fl.

În legătură cu acesta comunică presidiul, că aflându-se cassa târguită deplină corespunzătoare, ear timpul fiindu-le intențitor, dânsul a asemnat la cassa Asociațiunii suma de 200 fl. spre solvirea dl. Öszy, și cere aprobarea ulterioară a comitetului pentru cumpărarea făcută. (Ex. Nr. 340/1892).

— Cumpărarea cassei și asignarea prețului ei de 200 fl. la cassa Asociațiunii să aprăbă, ear cassa Wertheimiană de până aci se pune la dispoziție direcțiunii școlii civile de fete.

Nr. 183. Direcțiunea școlii civile de fete d. 6 Decembrie a. c. Nr. 35 subșterne spre revisiune protocolul conferinței corpului didactic al acestei școle, ținute la 19 Novembre a. c. (Ex. Nr. 354/1892).

— Protocolul conferinței învățătoresci dela 19 Novembre a. c. să ia spre seiință.

Nr. 184. I. Bianu din Lancrem cere ajutoriul pe seama fiului sau Simeon, invet. de timplarie in Alba-Iulia. (Exh. Nr. 336/1892).

— Petentele se indrepta la concursul pentru asemenea ajutoare, ce se va publica la timpul sau.

Nr. 185. Cererea lui Ioanu Danila, cismariu in Sibiu, pentru de a fi primitu impreuna cu sotia sa in serviciul internatului, (Ex. Nr. 339/1892),

— se transpune la directiunea scolei Asociatiunii spre com-petenta afacere.

Nr. 186. Magistratul oraşului Braşov dto 23 Novembre a. c. Nr. 14349 transpune pe seama comitetului Asociatiunii scrierea „Monographie der königlich freien Stadt Kronstadt“, lucrată din inci-dentul adunării medicilor şi naturaliştilor ungari, ce s'a tinut in anul acesta in Braşov. (Ex. Nr. 347/1892).

— Spre sciinta, cu aceea, ca donatorului se exprima multemita.

Nr. 187. Invetacelul de cismarie Iosifu Baiant din Orestia se roga pentru unu ajutoriu. (Ex. Nr. 346/1892).

— Petentul se indrepta la concursul pentru atari ajutoare, care se va publica la timpul sau.

Nr. 188. Reuniunea invetatorilor gr. cat. din comitatul Sibiuului dto 8 Decembre a. c. se roga, a se dona pe seama biblio-tecei sale anele si foi'a Asociatiunii aparute pana acum. (Exh. Nr. 355/1892).

— Cererea se incuviintea, si bibliotecarul se insarcineza a transpune Reuniunii publicatiunile cerute, pe cat voru ajunge.

Nr. 189. Preasantia Sa dl. Episcopu alu Aradului Ioanu Meţianu dto 24 Novembré a. c. Nr. 5396 adeverindu cu multemita primirea celor trei esemplare de onore din scrierea „Date istorice privitoare la familiile nobile romane“ de I. cav. de Pusariu, arata, ca a dispusu cele de lipsa, spre a se continua culegerea datelor tre-buinciose. (Ex. Nr. 357/1892).

— Cu multemita spre sciinta.

Nr. 190. Ven. Consistoriu metropolitanu gr. cat. din Blaju dto 13 Decembre a. c. Nr. 4508 adeverindu primirea celor trei esem-plare de onore din scrierea „Date istorice etc.“ de I. cav. de Pusariu si distribuirea lor la bibliotecile de acolo, arata, ca clerulu archidiecesanu a primitu ordinu, ca se dea despirtemintelor Asociatiunii mana de ajutoru la culegerea datelor, ce se ma receru pentru completarea acestei scrieri. (Ex. Nr. 363/1892).

— Cu multemita spre sciinta.

Nr. 191. Direcțiunea despărțământului XXI (Năseudü) alü Asociațiunei dto 13 Decembre a. c. subșterne suma de 54 fl. v. a. taxe intrate de pe la membrii despărțământului. Suma administrată a intratü la cassa Asociațiunei și s'a cuitatü pe cale presidială. (Ex. Nr. 259/1892).

— Spre sciință.

Nr. 192. Direcțiunea despărțământului XXI (Năseudü) alü Asociațiunei dto 11 Decembre a. c. Nr. 30 subșterne suma de 20 fl. v. a. intrată din taxe dela membrii (Ex. Nr. 360/1890).

— Suma de 20 fl. v. a. a intratü la cassa Asociațiunei, ceea-ce prin acésta se adeveresece numitei direcțiunii.

Nr. 193. Direcțiunea despărțământului Selagiu dto 15 Decembre a. c. Nr. 29 cere, a se estrada diplomele dlorü, cari s'au făcutü membrii în adunarea ultimă a despărțământului și a se trämite föia membrului C. I. Chesely. (Ex. Nr. 364/1892).

— Expedarea diplomelorü pe séma membrilorü aprobați e în curgere. Privitorü la trämiterea foii s'au dispusü cele de lipsă.

Nr. 194. Vice-președintele trage atențiunea asupra unorü cărți, ce arü fi a se procurá pentru biblioteca Asociațiunii, și preste totü cum arü fi a se întrebuinta mai bine bugetulü votatü pentru înmulțirea bibliotecei Asociațiunei pe anulü 1893, și e de părere, a se alege o comisiune pentru propunerea scrierilorü, ce arü fi a se procura pentru bibliotecă.

— Comitetulü esmite spre acestü scopü o comisiune în persónele dd-lorü Z. Boiu, Dr. C. Diaconovich și N. Toganü.

Nr. 195. Së presentă raportulü comisiunei însărcinate la 15 Octobre a. c. Nr. 316 cu revisiunea reparaturelorü făcute la edificiulü școlei civile de fete, și se propune a se aproba lucrările efeptuite și a se asigna la cassă sumele, cu care au fostü acordate acele lucrări, însărcinându-se mai înainte. mésarulü, a completa reparaturele unei podele.

— Se primesce propunerea comisiunei.

Sibiiü, d. u. s.

Dr. **Harionü Pușcariü** m. p.
președinte.

Zacharia Boiu m. p.
secretarü I.

Verificarea acestui procesü verbalü se concrede d-lorü: Ioanü Russu, Ioanü Papiu și Parteniu Cosma.

S'a cetittü și verificatü. Sibiiü, în 30 Decembre 1892.

Ioanü Paplu m. p.

Parteniu Cosma m. p.

I. V. Russu m. p.

ANUNȚU BIBLIOGRAFICU.

In biblioteca Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român se află câteva publicațiuni, parte mare tipărite cu spesele dâensei ca proprietară și editore, eară altele dâruite de câtră proprietarii lor, cu condițiune, ca acestea să se vîndă în folosul dâensei, și earășî altele care ca dublette veniseră în schimb. Anunțurile eşite asupra acestor publicațiuni în curs de mai mulți ani s'au dat demult uitării în dauna fondului Asociațiunei și chiar în dauna unor patroni ai acesteia.

Din tôte însemnămu astădată numai următoarele publicațiuni:

1. *Actele privitoare la urdirea și înființarea Asociațiunei transilvane* pentru literatura română și cultura poporului român, date în tipariu de însași Asociațiunea. Sibiu 1862. 165 esemplare.

2. *A doua adunare generală a Asociațiunei transilvane ținută la Brașov* (1862*), 242 esemplare.

Aceste două publicațiuni representă unul din episódele cele mai memorabile ale literaturii și culturii noastre naționale, pe care din nefericire în mijlocul valorilor politice de înainte cu 20—30 de ani nu am știut se le prețuim, care însă față cu actualitatea vom fi nevoiți să ni le reîmprospetăm în memorie. Ne este pusă cestiunea *revisiunei statutelor*. Acesta nu se pôte fără a ne studia de ajuns antecede; prin urmare încă și actele din anii cari au urmat; de acelea însă se mai află în această bibliotecă încă numai 44 esemplare din 1864 dela adunarea din Hațeg. Dela acest an înainte și până la 1867 inclusive în bibliotecă se conservă numai câte un esemplariu.

3. *Din „Transilvania“*, organul Asociațiunei, înființat mai înteu în anul 1868, lipsesc numai edițiunile pe anii 1868 și 1881, din ceialți ani costă esemplariul 2 fl.

4. *Pentru anul 1880* edițiunea fôei „Transilvania“ se sistase din cauza speselor și pentrucă membrii voiseră să o aibă gratis; de aceea pe acel an s'au tipărit numai actele oficióse cu titlu de Anale, însă nici acelea nu s'au căutat, încât până astăzi se mai află în bibliotecă preste 300 (treisute) de esemplare. Prețul 1 fl.

5. *Siebenbürgen, Eine Darstellung des Landes und der Leute, von Rudolf Bergner, Leipzig 1884*. Prețul 3 fl. v. a.

Pe când unele pene streine, vrășmașe ca din profesiune ale elementului român, conspiraseră între sine spre a răpedi tot tre-

*) Când s'a ținut și prima expozițiune de manufacturi.

cutulŭ pŃporului romŃnŭ intru intunecimea veacurilorŭ, spre a-i innegrŭ caracterulŭ Ńi a-i denega orŭ-ce aplicare spre o culturŭ superiŃrŭ, unŭ june publicistŭ germanŭ din Lipsia avuse curagiulŭ ca sŭ strŃbatŭ mai intŃiu in Ungaria superiŃrŭ, earŭ de acolo, dupŭ-ce scŃpase din unŭ arŃstŭ de spionagiu, se ajungŭ Ńi in Transilvania septemtrionalŭ, unde preste asteptarea sa fusesŭ primitŭ de cŃtrŭ saŃi Ńi romŃni cu bunŭvointŃŭ Ńi ospitalitate.

Acestŭ streinŭ erŭ Rudolf Bergner. Decisŭ odatŭ a cunŃsce țera Ńi pe locuitorii ei dupŭ naționalitate, confesiunii religioase, dialecte, datine, gradu de civilizațione, a intratŭ Ńi mai departe incŃce pe la NŃsŭdŭ, Dejŭ, la Clujŭ, Turda, de acolo in munții apusenŭ seŭ cum i s'a spusŭ lui, in țera Moțilorŭ, unde a fostŭ intimpinatŭ cu ospitalitatea necunoscutŭ lui pŃnŭ atunci. In Sibiu a petrecutŭ Bergner preste cincŭ sŃptŃmŃni. De aici a mersŭ a dŃua Ńrŭ in pŃrțile Abrudului Ńi pŃnŭ sus la GŃina, a statŭ la Zlatna, Alba-Iulia, HuniedŃra, țera Hațegului; mai apoi la Brașovŭ, la Sinaia, in Secuime, de unde trecŃndŭ pe la S. Reghinŭ Ńi MurŃșŭ Oșorheiu peste CŃmpie earŭ la Clujŭ, s'a intorsŭ la Viena Ńi in patria sa.

Cartea lui Bergner unŭ 8-vu bunŭ de 410 pagine, orŭ cŃți romŃni cunŃcŃtori de limba germanŭ au luat'o in mŃnŭ au Ńi cetit'o cu Ńreșicare satisfŃcțione. Preste unele informaționi false, ici-colea Ńi absurde, dictate dŃnsului de cŃtrŭ unii Ńi alții in pŃnŭ, trecemŭ ușorŭ, dacŭ reflectŃmŭ la numŃroșele corecturi esențiale, istorice Ńi mai alesŭ etnografice relative la naționea nŃstrŭ, intrate in scrierea dŃnsului, earŭ fantasiile imprumutate dela RŃsier Ńi Hunfalvi despre epoca venirei Romanilorŭ in Dacia traianŭ remŃnŭ ceea-ce au fostŭ din capulŭ locului, fantasii turnate in formŭ istoricŭ cu tendențŭ politicŭ, acum insŭ deochiete.

6. *Acte Ńi date despre conferința naționalŭ din Miercurea 1869.* Acea adunare lŃsase in urma sa ruptura ințre așŭ numiții activiști Ńi pasiviști, pe care apoi evenimentele din afarŭ o au reparatŭ, costŭ 50 cr.

7. *Bartolomeiu Baiulescu.* Despre necesitatea promovŃrii Ńi protecționŃrii meseriilorŭ la RomŃni, peste 30 esemplare Ń 20 cr.

8. *Monografia școlei civile de fete cu internatŭ u Asociaționei transilvane,* lucrare ilustratŭ cu planurile de edificiu, publicatŭ cu spesele reposatului preotŭ Nicolae F. Negruțiu, dŃruitŭ Asociaționei in mai bine de 200 esemplarie, spre a sŭ vinde in folosulŭ școlei Ńi alŭ internatului. Prețulŭ 1 fl.

Abia vorŭ mai trece dece ani, Ńi dacŭ acelŭ institutŭ va fi condusŭ de cŃtrŭ Comitetulŭ Asociaționei totŭ numai cu grija Ńi in

spiritul de până acum, publicul român se va convinge, că el a făcut un stadiu din cele mai memorabile pe calea cea lungă și spinosă a culturii noastre atât morale-religioase, cât și științifice; că-că lumina se aprinde unele dela altele.

9. *Ioan Lăzăriciu*, Elemente de poetica română, Sibiu 1882, 26 exemplare à 50 cr.

10. *Analele Academiei române*. Seria II. Tom. II—XI.

11. *Eudoxiu Hurmuzachi*, Documente privitoare la istoria Românilor. Vol. I. partea I și II, Vol. III, partea II, Vol. IV Partea II-a Vol. V. partea I și II-a, Vol. VI și VII, apoi suplimentul I. Vol. I—III. Având biblioteca Asociațiunii totă această colecțiune în câte două exemplare, unul din acelea se poate da cu prețului jumătate calculat în valuta austriacă, adică 10 fl. séu și în schimb.

12. *Date istorice privitoare la familiile nobile române*, culese de Ioan cav. de Pușcariu. Publicate sub auspiciile Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Sibiu 1892. Formatu 4. Precuvântarea XVIII, testul, pagină 184. Prețul legat 2 fl. 50 cr. Ori-care român va ceti fiă numai și precuvântarea dela opul acesta, se va convinge ușor, că publicarea lui anume în limba noastră era adevărată necesitate, precum și că este de dorit, ca și celelalte părți să apară cât mai curând.

„Nu vanitatea de a figura cu titlatură heređite“, precum observă autorul, ci alte interese de ordine superiöră, patriotice și naționale ne impun datorința de a ne ocupa cu trecutul familiilor române, care au conlucrat în cursul de mai multe veacuri la conservarea patriei comune alătura cu toate poporele conlocuitoare în toate veacurile și în toate împrejurările, cu laborea, cu averea și cu sângele lor, ceea-ce se adevărește prin mii de diplome și alte acte publice, câte au mai scăpat de perire și nimicire.

13. *Graiul ardelenesc* în raport cu limba literară de preste Carpați, de A. Șuluț Cărpinișan, doctor în litere. Sibiu 1890 Tom. 8-vo 21 pagini, 20 cr.

Se vinde în folosul școlei civile de fete a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, șed. comit. din 22 August 1890.

Prețurile se înțelegu comptant fără nici un răbat și se plătescu de a dreptul la comitet, de unde se primescu și cărțile. Espeđițiunea prin postă se face prompt.

Dela cancelaria Comitetului.

Anunț relativ la expedițiunea foil „Transilvania“.
 Conform concluserilor luate de către adunările generale ale Asociațiunei transilvane domni membrii ai acesteia primesc fôia „*Transilvania*“ gratis și scutită de porto, anume dd. membrii fundatori și cei pe viêtă, necondiționat, eară dnoi membrii ordinari, adecă toți câți au să numere cotisațiunea de câte 5 fl. v. a. pot să aibă aceeași fôie gratis și franco numai după-ce numera aceeași tacsă regulat pe fiă-care an. De aici urmază, că redacțiunea este ținută să sisteze trimiterea fôiei cu începutul fiă-cărui an pentru toți membrii, câți vor să fi remas în restanță cu tacsă pe anul curenț până către finea lunei Ianuarie. De aici urmază dă, că numărul exemplarielor, câte mai sânt a se tipări pe lunile următoare ale anului, este condiționat în parte mare dela numărul dd-lor membrii câți vor să fi numărat tacsă de 5 fl. v. a. pe anul curenț; căci adecă Asociațiunei pe lângă starea sa materială fôrte modestă nu i pôte conveni ca se tipărăsă sute de exemplare, care mai târziu să devină maculature.

Avându în vedere conclusele respective ale adunărilor noastre generale, sânt rugate și On. Direcțiuni ale Despărțemintelor, ca cu ocașiunea ședințelor, pe care le vor să ținându, să binevoescă a reflecta pre dn-ii membri la impregiurarea comunicată în acest anunț.

Sibii, în 8 Ianuarie n. 1893.

Dela presiulul Comiteturul.

CONSEMNAREA

sumelor colectate în favorul scôlei civile de fete a „Asociațiunei transilvane“ prin dlă Partenie Cosma.

Isaia Pops, paroch în Ocna 4 fl.; Iosofî Sanca, econom în Vaidei; Chita Negru, econ. în Cosmatelke câte 1 fl.; Stefan Pop, paroch în Mihaltî 4 fl.; Ioan Lintî, agent în Caransebeș 4 fl. 50 cr.; Ioan Ternoven, propr. în Abrud 2 fl.; Alesandru Pop, propr. în Tothaza 1 fl.; Ioan Jurca, propr. în Rovățel 50 cr.; P. Barb, propr. în S. Regin 1 fl.; C. Prie, propr. în Secădate 2 fl.; Vasile Coloș, propr. în Secăremb 1 fl.; A. Bersan, propr. în Hateg 5 fl.; Tecșa Gavrilă, propr. în Felgyogy 1 fl.; D. Roman, propr. în Mediaș 4 fl.; „Persei“, bancă în Sein 10 fl.; Antonie Șuba, econom în Gurasada; Nistor Florea, econ. în Gothatea câte 50 cr.; G. Florea, econ. în Ohaba; Trandafir Hoboar, econ. în Bastea; Iosif Sas, econ. în Toplița; A. Bart, econ. în Baia de Criș; A. Bunea, econ. în Mercurea; Elis. Negru, econ. în Dobra; Ioan Savu, econ. în Ulieș; Ioan Nandra jun. econ. în Dobra câte 1 fl.; Ioan Bretoian, econ. în Gurasada 50 cr.